

DOI: <http://doi.org/10.32750/2025-0134>

УДК 336.7:307.1

JEL Classification: R11, O18, H71

Шлапак Алла Василівна

доктор економічних наук, доцент
проректор з науково-педагогічної роботи та інноваційного розвитку
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0001-8697-7039
e-mail: av.shlapak@kubg.edu.ua

Заболотний Геннадій Вадимович

керівник проєктів та програм у галузі матеріального (нематеріального) виробництва
БО «БФ « Разом для України»
Київ, Україна
ORCID ID: 0009-0005-4629-9524
e-mail: hennadiizabolotnyi@gmail.com

ЕКОНОМІЧНА СПРОМОЖНІСТЬ МАЛИХ ГРОМАД ЯК ОСНОВА СТАЛОГО МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Анотація. У сучасних умовах децентралізації та зростання ролі місцевого самоврядування питання економічної спроможності малих громад набуває особливої актуальності. Спроможна громада представляє собою не лише адміністративну одиницю, а й ефективно функціонуючу територію з достатніми ресурсами для задоволення потреб населення, стимулювання підприємництва, інвестиційної привабливості та забезпечення сталого розвитку. В Україні після впровадження реформи децентралізації малі громади отримали більше повноважень, але одночасно і більше відповідальності за економічне зростання, управління ресурсами та соціально-економічний добробут населення. Економічна спроможність визначається як здатність громади самостійно формувати дохідну частину бюджету, забезпечувати ефективне використання наявних ресурсів, підтримувати місцевий бізнес, залучати інвестиції та реалізовувати проєкти, що сприяють соціально-економічному розвитку. Метою представленої роботи є визначення особливостей економічної спроможності малих громад як основи для забезпечення сталого місцевого розвитку. Основними методами представленими в роботі є: логічний метод, метод узагальнення, метод аналізу та синтезу, візуалізаційні методи, що допомогли наочно представити основні висновки представленої роботи. Економічна спроможність малих громад є ключовим чинником, що визначає їхню здатність до самостійного управління, забезпечення життєздатності місцевих економік та досягнення цілей сталого розвитку. У процесі децентралізації саме фінансова стабільність, ефективне управління ресурсами, наявність інвестиційного потенціалу та здатність формувати і реалізовувати власні стратегії розвитку стають основними критеріями оцінки успішності громад. Малі громади, які демонструють економічну спроможність, здатні не лише забезпечувати базові соціальні послуги, а й активно сприяти зростанню зайнятості, підтримці місцевого підприємництва, збереженню навколишнього середовища та підвищенню якості життя населення. Водночас, для забезпечення довгострокової стійкості важливо впроваджувати сучасні інструменти управління, залучати громаду до прийняття рішень, розвивати людський капітал і посилювати міжмуніципальну співпрацю.

Ключові слова: територіальна громада; розвиток; сталий розвиток; децентралізація; цифрова трансформація; цифровізація; цифрова економіка; економічна спроможність; територіальний розвиток; економічна інклюзія.

ВСТУП

У сучасних умовах соціально-економічної нестабільності, кліматичних змін та зростання вимог до якості життя особливого значення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає збалансований розвиток економічної, соціальної та екологічної сфер. Вирішення глобальних викликів неможливе без активної участі місцевих громад, адже саме на місцевому рівні формується реальне середовище життя людини, приймаються управлінські рішення, реалізуються політики та визначаються пріоритети розвитку.

Саме тому можливо стверджувати, що сталий місцевий розвиток означає здатність територіальної громади забезпечити довгострокове підвищення добробуту населення, збереження природних ресурсів, розвиток людського капіталу та соціальної інфраструктури, не порушуючи при цьому потреб майбутніх поколінь. Представлене вимагає ефективного управління, прозорої взаємодії між владою, бізнесом і громадянами, а також впровадження інноваційних підходів до використання місцевих ресурсів.

Також зауважимо, що згідно тлумачних словників [1], [2] сталий розвиток представляє собою такий вид розвитку, який задовольняє потреби сучасного покоління, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.

Успішна реалізація принципів сталого місцевого розвитку значною мірою залежить від наявності фінансових та організаційних ресурсів, рівня автономії громад, ефективності місцевого самоврядування та здатності залучати внутрішні й зовнішні інвестиції. Особливу роль відіграє активна участь місцевого населення у прийнятті рішень, розвиток громадянського суспільства та партнерство між державними структурами, бізнесом і неурядовими організаціями.

В таких змінних умовах та трансформаціях важливим завданням стає формування спроможних громад, здатних самостійно вирішувати питання соціально-економічного розвитку, забезпечувати якісні публічні послуги, зберігати довкілля та створювати умови для гідного життя мешканців. Саме такий підхід дозволяє досягти гармонійного балансу між економічними інтересами, соціальною справедливістю та екологічною безпекою.

Постановка проблеми. Економічна спроможність територіальних громад є базовим елементом, що визначає їх здатність до самостійного функціонування, реалізації власних стратегій розвитку та досягнення довготривалих соціально-економічних цілей. Зауважимо, що в контексті сталого розвитку представлене поняття набуває особливого значення, оскільки саме наявність економічного потенціалу дозволяє громадам не лише реагувати на поточні виклики, а й інвестувати в інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я, екологічні ініціативи та розвиток людського капіталу.

Спираючись на законодавчу базу дослідження [3] – [5] можливо зауважити, що спроможна громада представляє собою громаду, яка здатна генерувати достатні власні доходи, ефективно управляти місцевими ресурсами, приваблювати інвестиції та створювати нові економічні можливості для мешканців. Без фінансової стійкості неможливо забезпечити належний рівень публічних послуг, а отже і задоволення базових потреб населення, що є фундаментом сталості розвитку. Крім того, саме економічна спроможність дає змогу громадам не бути залежними від централізованого фінансування, а формувати власну політику з урахуванням локальних особливостей.

Таким чином, економічна спроможність виступає не лише індикатором ефективності місцевого самоврядування, а й стратегічним чинником, що безпосередньо впливає на здатність громади розвиватися гармонійно, інклюзивно та екологічно відповідально. Підвищення економічної спроможності громад має стати одним із головних напрямів державної політики у сфері регіонального розвитку, орієнтованої на сталий та збалансований ріст на всіх рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сталого розвитку стає сьогодні все більш актуальним, а основні його цілі та дотримання їх стає запорукою гармонізації та досягнення стабільності розвитку всіх економічних процесів. За таких умов дослідження економічної спроможності, що є одним з елементів забезпечення сталого розвитку набуває особливої актуальності та своєчасності. Серед зарубіжних та

вітчизняних дослідників, що займаються проблематикою розвитку економічних процесів в період трансформаційних змін можливо виділити роботи таких авторів: Chen, J., Rojniruttikul, N., Kun, L.Y., and Ullah, S. [6], Desyatnyuk, O., Krysovaty, A., Ptashchenko, O. and Kyrylenko, O. [7] – [10], Khoshnava, S. M., Rostami, R., Zin, R. M., Štreimikiene, D., Yousefpour, A., Mardani, A., and Alrasheedi, M. [11], Reznikova N., Shlapak A., Ivashchenko O. [12] – [15], Sinha, A., Sengupta, T., and Alvarado, R [16] та інші.

Проблематика розвитку економічних процесів на різних рівнях знайшла своє відображення в роботах Крисоватого А. [17], Sony, M. [18], Rubmann, M. [19] та інших.

Необхідним є особливий розгляд процесів децентралізації. Так процеси децентралізації та розвиток територіальних громад знайшли своє відображення в роботах Жаліло Я. [20], Кириленко О. [21], Криглашова А. [22], Лелеченко А. [23], Подзізей О. [24] та інших.

Представлений теоретичний базис ще раз підкреслює актуальність та своєчасність дослідження, а зміни під впливом трансформацій економічних процесів дозволяють виокремити новітні вектори наукових досліджень та пошуків.

Мета статті. Метою статті є визначення особливостей економічної спроможності малих громад в контексті забезпечення сталого місцевого розвитку.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сьогодні в умовах розвитку та прискорення трансформаційних процесів, що відбуваються в Україні з початку 2014 року, децентралізація влади набула стратегічного значення як одна з ключових реформ, спрямованих на зміцнення демократичних засад державного управління, підвищення ефективності місцевого самоврядування та забезпечення сталого розвитку територій [20]. Її головною метою стало передання повноважень, ресурсів і відповідальності від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування, що дозволяє громадам самостійно вирішувати більшість питань місцевого значення.

Сутність децентралізації полягає в перерозподілі функцій управління на користь місцевого рівня, що передбачає не лише адміністративну реформу, а й зміну фінансової, бюджетної та територіальної політики. У центрі цієї реформи створення спроможних об'єднаних територіальних громад, які мають бути самодостатніми в економічному, організаційному та соціальному аспектах [20].

Реалізація децентралізації в Україні відкрила нові можливості для розвитку місцевих ініціатив, розширення доступу до публічних послуг, підвищення прозорості управління та посилення участі громадян у прийнятті рішень. Водночас цей процес супроводжується низкою викликів, пов'язаних із нерівномірністю розвитку територій, недостатньою кадровою спроможністю органів місцевого самоврядування та потребою в удосконаленні законодавчої бази. Також слід підкреслити, що представлений процес не втратив своєї актуальності і сьогодні, беручи до уваги повномасштабне вторгнення та активні воєнні дії.

Складові децентралізації в контексті реформи в Україні охоплюють кілька ключових напрямів, які разом формують цілісну систему передачі повноважень і ресурсів від центральної влади до місцевого рівня. Основні складові децентралізації представимо в табл. 1.

Таблиця 1

Складові децентралізації

Складова	Опис складової
Політична децентралізація	Включає розвиток місцевої демократії, участь громадян у прийнятті рішень (громадські слухання, місцеві ініціативи, електронна демократія). Спрямована на формування ефективної, відповідальної та підзвітної влади на місцях
Адміністративна децентралізація	Забезпечує формування спроможних громад, здатних надавати якісні публічні послуги
Фінансова децентралізація	Дозволяє місцевій владі самостійно формувати бюджети, розподіляти кошти, інвестувати в розвиток інфраструктури та соціальної сфери
Територіальна (просторова) децентралізація	Передбачає об'єднання дрібних громад у більш спроможні територіальні одиниці
Економічна децентралізація	Сприяє розвитку підприємництва, залученню інвестицій, створенню нових робочих місць

Джерело: сформовано на основі [20] – [24]

Отже, децентралізація є однією з важливих реформ в Україні, спрямованих на створення ефективного, прозорого та відповідального управління на місцевому рівні. Її реалізація базується на п'яти взаємопов'язаних складових політичній, адміністративній, фінансовій, територіальній та економічній. Кожна з них відіграє ключову роль у формуванні спроможних громад, здатних самостійно управляти власними ресурсами, вирішувати потреби населення та забезпечувати сталий розвиток. Комплексний підхід до децентралізації дозволяє не лише наблизити публічні послуги до громадян, а й посилити економічну автономію громад, підвищити їх інвестиційну привабливість, сприяти формуванню громадянського суспільства та демократичних інститутів. Успішне впровадження всіх складових децентралізації є визначальним чинником модернізації країни, формування сильної держави з ефективним місцевим самоврядуванням та підвищення рівня добробуту громадян.

Зауважимо, що децентралізація влади в Україні істотно змінила підходи до управління ресурсами та розвитку територій. Один із ключових її результатів зміцнення економічної спроможності громад, яка стала можливою завдяки низці характерних особливостей цієї реформи що наведемо в табл. 2.

Таблиця 2

Особливості впливу децентралізації на економічну спроможність громад

Особливості	Характеристика
Передача повноважень і фінансових ресурсів на місця	Завдяки фінансовій децентралізації громади отримали значну частину податкових надходжень, що дає змогу формувати власні бюджети та інвестувати кошти у пріоритетні напрями розвитку
Мотивація до розвитку місцевої економіки	Власні джерела доходів стимулюють громади розвивати місцеве підприємництво, залучати інвестиції та створювати робочі місця. Успішний розвиток бізнесу безпосередньо впливає на бюджет громади, посилюючи її економічну незалежність
Зростання бюджетної автономії	Дозволяє оперативно реагувати на локальні виклики та приймати стратегічні рішення на основі реальних потреб
Підвищення інституційної спроможності	Завдяки розширенню повноважень громади змушені були зміцнювати управлінський потенціал, створювати ефективну систему місцевого управління, залучати кваліфіковані кадри, підвищувати прозорість і відповідальність
Можливість стратегічного планування	Сприяє не лише економічному зростанню, а й підвищенню довіри до місцевої влади та залученню партнерських ресурсів
Нерівномірність ефекту децентралізації	Важливо враховувати, що позитивний вплив децентралізації на економічну спроможність є нерівномірним: громади з вигідним географічним розташуванням, ресурсним потенціалом та активним населенням швидше демонструють успіхи

Джерело: сформовано на основі [6], [7], [11] – [25]

Отже, децентралізація створила потужні передумови для економічного зміцнення територіальних громад, однак ефективність цього процесу значною мірою залежить від якості місцевого управління, рівня кадрового забезпечення, залученості населення та державної політики підтримки менш розвинених територій.

Також зауважимо, що беручи до уваги теоретичний базис дослідження [1] – [25] можливо представити економічну спроможність малих громад як інтегральну характеристику, яка відображає здатність громади самостійно формувати та ефективно використовувати ресурси для задоволення потреб населення, підтримки економічного зростання та досягнення соціально-економічної стабільності в довгостроковій перспективі. У контексті сталого місцевого розвитку ця спроможність набуває стратегічного значення, оскільки забезпечує баланс між економічною ефективністю, соціальною справедливістю та екологічною відповідальністю.

Саме тому до ключових особливостей економічної спроможності малих громад віднесемо наступні:

- обмеженість ресурсної бази, яка вимагає раціонального управління, ефективного бюджетного планування та пошуку альтернативних джерел доходу (грантів, інвестицій, державно-приватного партнерства);
- висока залежність від локального підприємництва;
- необхідність стратегічного планування навіть за умов обмеженого кадрового потенціалу;
- важливість міжмуніципальної співпраці як механізму подолання інфраструктурної та економічної фрагментарності, особливо у випадках, коли громада самотужки не може забезпечити повний спектр послуг або реалізувати масштабні проекти;
- високий рівень участі населення у формуванні політик, прийнятті рішень і контролі за витратами коштів;
- залежність від державної підтримки в перехідному періоді, особливо для громад з невеликим населенням та слабкою податковою базою.

Таким чином, економічна спроможність малих громад у системі сталого місцевого розвитку виступає не лише умовою їх виживання, а й потенційним джерелом зростання, інновацій і соціального добробуту. Її посилення вимагає комплексного підходу: поєднання державної політики підтримки, розвитку управлінських спроможностей громад і залучення всіх учасників до формування стратегій розвитку.

Спираючись на представлене вище запропонуємо напрями підвищення економічної спроможності територіальних громад (табл. 3).

Таблиця 3

**Напрями підвищення економічної
спроможності малих територіальних громад**

Напрямок	Характеристика
Диверсифікація джерел доходів громади	– підвищення ефективності збору місцевих податків і зборів; – створення муніципальних підприємств та ініціатив; – залучення альтернативних джерел фінансування: гранти, міжнародна технічна допомога, державні субвенції на розвиток
Підтримка та розвиток підприємництва	– спрощення дозвільних процедур та створення сприятливого бізнес-клімату; – розвиток інфраструктури для малого й середнього бізнесу
Стратегічне планування розвитку громади	– визначення конкурентних переваг громади та їх активне просування; – встановлення чітких пріоритетів інвестування
Залучення інвестицій	– формування позитивного інвестиційного іміджу громади; – розвиток державно-приватного партнерства

Напрямок	Характеристика
Розвиток людського капіталу	– створення умов для зайнятості населення; – підтримка молодіжних ініціатив і стимулювання трудової мобільності
Оптимізація управління ресурсами	– раціональне використання земель, природних і інфраструктурних ресурсів; – упровадження енергоефективних та цифрових технологій
Міжмуніципальне співробітництво	– спільна реалізація інфраструктурних, екологічних, транспортних та соціальних проєктів

Джерело: систематизовано авторами

Таким чином, забезпечення підвищення економічної спроможності громад представляє собою довготривалий процес, який вимагає системного підходу, лідерства місцевої влади, участі громади та активної взаємодії з державними і міжнародними партнерами. Ключовим завданням є не лише нарощення доходів, а створення умов для самодостатнього, стійкого та інноваційного розвитку територій.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, економічна спроможність малих громад є не просто фінансовим показником, а інтегральною характеристикою, що визначає якість управління, рівень автономії, можливості розвитку і, зрештою, здатність до сталого зростання. Її зміцнення має бути одним із пріоритетів державної політики регіонального розвитку в Україні, з акцентом на підтримку слабших територій, розвиток інфраструктури, інституцій та людського капіталу.

Саме тому до основних висновків дослідження можливо віднести наступне:

1. Економічна спроможність є фундаментальною умовою самостійності територіальних громад. Вона відображає їх здатність акумулювати й ефективно використовувати фінансові, матеріальні, природні та людські ресурси для задоволення потреб населення та реалізації довгострокових стратегій розвитку. Саме тому в контексті сталого розвитку, економічна спроможність має вирішальне значення для досягнення балансу між економічним зростанням, соціальним благополуччям і збереженням навколишнього середовища. Лише громади, які мають стійкі джерела доходів і здатні забезпечити належну якість публічних послуг, можуть реалізовувати проєкти, спрямовані на поліпшення життя жителів без шкоди для майбутніх поколінь.

2. Фінансова децентралізація в Україні створила передумови для підвищення економічної спроможності громад. Проте на практиці існують значні відмінності в рівні доходів, інвестиційній активності та ефективності використання ресурсів між окремими громадами. Це свідчить про потребу в додаткових заходах державної підтримки, особливо для найменших та віддалених територіальних утворень. Для забезпечення сталого місцевого розвитку необхідно не лише оцінювати економічну спроможність як кількісний показник доходів, а й враховувати якість управління, стратегічне планування, здатність до адаптації в умовах змін (наприклад, війни, міграції чи економічної кризи), рівень інституційної спроможності та участь громади в ухваленні рішень.

В подальшому необхідно дослідити успішні практики функціонування економічно спроможних малих громад, які дозволять акцентувати увагу на тому, що за умов активної позиції місцевої влади, розвитку партнерств і виваженої стратегії розвитку можливо забезпечити конкурентоспроможність навіть у невеликих населених пунктах, зробити їх привабливими для проживання, бізнесу та інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cambridge Dictionary. <https://dictionary.cambridge.org/>
2. Oxford Learner's Dictionaries. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
3. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
4. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
5. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
6. Chen, J., Rojniruttikul, N., Kun, L. Y., & Ullah S. (2022). Management of green economic infrastructure and environmental sustainability in one belt and road initiative economies. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(24), 36326-36336. <https://doi.org/10.1007/s11356-021-18054-5>.
7. Desyatnyuk, O., Krysovaty, A., Ptashchenko, O., & Kyrylenko, O. (2024). Enhancing financial inclusivity and accessibility of financial services through digital technologies. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 65-69. https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140142/papers/A_13.pdf
8. Десятнюк, О.М., & Птащенко, О.В. (2024). Трансформації фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територіальних громад. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 1(13), 362-371. <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/322>
9. Десятнюк, О.М., & Птащенко, О.В. (2024). Управління ризиками в цифровій економіці: фінансова безпека та трансформаційні зміни. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 2(14), 238-247. <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/338>
10. Десятнюк, О., Крисоватий, А., & Птащенко, О. (2023). Розвиток фінансового інструментарію бізнесу в умовах цифрової інклюзії. *Журнал стратегічних економічних досліджень*, 6(17), 28-37. <https://econ-vistnyk.knuid.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2024/03/6-2023-3.pdf>
11. Khoshnava, S. M., Rostami, R., Zin, R. M., Štreimikiene, D., Yousefpour, A., Mardani, A., & Alrasheedi, M. (2020). Contribution of green infrastructure to the implementation of green economy in the context of sustainable development. *Sustainable Development*, 28(1), 320-342. <https://doi.org/10.1002/sd.2017>
12. Резнікова, Н.В., Шлапак, А.В., & Іващенко, О.А. (2023). Від промислових екосистем до екосистем цифрової економіки: нові бізнес-моделі і моделі конкуренції в умовах діджиталізації міжнародної торгівлі товарами і послугами. *Вісник Хмельницького національного університету*, 316(2), 23-32. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-316-2-52>
13. Резнікова, Н. В., Рубцова, М. Ю., & Іващенко, О. А. (2019). Перспективи розвитку стратегій міжнародного маркетингу в умовах глобальної конвергенції. *Ефективна економіка*, 7. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7382>
14. Резнікова, Н. В., Булатова, О. В., Шлапак, А. В., & Іващенко, О. А. (2023). Інновації як драйвер цифрової трансформації світової економіки в умовах техноглобалізму: Вплив нових бізнес-моделей на розвиток міжнародної торгівлі товарами і послугами. *Інвестиції: практика та досвід*, 12, 5–12. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.5>
15. Резнікова, Н. В., Булатова, О. В., Шлапак, А. В., & Іващенко, О. А. (2023). Платформізація цифрової економіки чи техноглобалізм цифрових платформ? Трансформаційний потенціал діджиталізованих екосистем для міжнародного бізнесу і торгівлі. *Ефективна економіка*, 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.6.1>
16. Sinha, A., Sengupta, T., & Alvarado, R. (2020). Interplay between technological innovation and environmental quality: formulating the SDG policies for next 11 economies. *Journal of Cleaner Production*, 242, 118549. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118549>
17. Krysovaty, A.I., & Sokhatskya, O.M. (Eds.). (2018). The fourth industrial revolution: Changing directions of international investment flows. Ternopil: PE Yu.V. Osadtsa.
18. Sony, M. (2018). Industry 4.0 and lean management: a proposed integration model and research propositions. https://www.researchgate.net/publication/328611557_Industry_4_0_and_lean_management_a_proposed_integration_model_and_research_propositions
19. Rubmann, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. The Boston Consulting Group. Inc. https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries
20. Жаліло, Я. А., Шевченко, О. В., & Романова, В. В. (2019). Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналітична доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень.
21. Кириленко, О.П., & Кириленко, С.В. (2024). Інклюзивний розвиток територіальних громад в умовах новітніх викликів. *Інклюзивна економіка*, 3(05), 39-46. https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.5-6

22. Круглашов, А., & Бурега, В. (2021). Здобутки і труднощі в реалізації децентралізації влади в Україні. *Аспекти публічного управління*, 9(2), 68-76. <https://doi.org/10.15421/152120>
23. Лелеченко, А. П. (2011). Зарубіжний досвід організації функціонування місцевого самоврядування: імплементація в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 3. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266>
24. Подзізей, О., & Коробчук, Т. (2023). Фінансове забезпечення відновлення конкурентоспроможності територіальних громад в Україні. *Економіка та суспільство*, 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-11>
25. Птащенко, О. (2024). Особливості фінансового забезпечення сільських територіальних громад в умовах сталого розвитку. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 334(5), 432-437. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-65>

Alla Shlapak

Doctor of Science in Economics, Associate Professor
Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work and Innovative Development
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
Kyiv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0001-8697-7039
e-mail: av.shlapak@kubg.edu.ua

Hennadii Zabolotnyi

Head of Projects and Programs in the Field of Material (Non-material) Production
BO "CF "Together for Ukraine"
Kyiv, Ukraine
ORCID ID: 0009-0005-4629-9524
e-mail: hennadiizabolotnyi@gmail.com

ECONOMIC CAPACITY OF SMALL COMMUNITIES AS THE FOUNDATION OF SUSTAINABLE LOCAL DEVELOPMENT

Abstract. In the current context of decentralization and the growing role of local self-government, the issue of the economic capacity of small communities is becoming particularly relevant. A capable community is not only an administrative unit, but also an effectively functioning territory with sufficient resources to meet the needs of the population, stimulate entrepreneurship, enhance investment attractiveness, and ensure sustainable development. In Ukraine, following the implementation of decentralization reform, small communities have received more powers, but also greater responsibility for economic growth, resource management, and the socio-economic well-being of the population. Economic capacity is defined as a community's ability to independently generate budget revenues, ensure the efficient use of available resources, support local businesses, attract investments, and implement projects that promote socio-economic development. The purpose of this paper is to identify the features of the economic capacity of small communities as a foundation for ensuring sustainable local development. The main methods used in this study include the logical method, generalization, analysis and synthesis, and visualization methods, which helped to clearly present the key conclusions. The economic capacity of small communities is a key factor that determines their ability to self-govern, maintain the viability of local economies, and achieve sustainable development goals. In the decentralization process, financial stability, effective resource management, investment potential, and the ability to develop and implement local development strategies become the main criteria for assessing the success of communities. Small communities that demonstrate economic capacity can not only provide basic social services, but also actively contribute to employment growth, support local entrepreneurship, preserve the environment, and improve the quality of life of the population. At the same time, to ensure long-term resilience, it is important to implement modern management tools, engage the community in decision-making, develop human capital, and strengthen intermunicipal cooperation.

Keywords: territorial community; development; Sustainable development; decentralization; digital transformation; digitalization; digital economy; economic capacity; territorial development; economic inclusion.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Cambridge University Press. (n.d.). *Cambridge Dictionary*. <https://dictionary.cambridge.org/>
2. Oxford University Press. (n.d.). *Oxford Learner's Dictionaries*. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
3. Ukraine. Verkhovna Rada. (2015, February 5). *On the voluntary amalgamation of territorial communities, No. 157-VIII* [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
4. Ukraine. Verkhovna Rada. (2015, February 5). *On the fundamentals of state regional policy, No. 156-VIII* [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
5. Ukraine. Verkhovna Rada. (2014, June 17). *On cooperation of territorial communities, No. 1508-VII* [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
6. Chen, J., Rojniruttikul, N., Kun, L. Y., & Ullah, S. (2022). Management of green economic infrastructure and environmental sustainability in One Belt and Road Initiative economies. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(24), 36326-36336. <https://doi.org/10.1007/s11356-021-18054-5>
7. Desyatnyuk, O., Krysovaty, A., Ptashchenko, O., & Kyrylenko, O. (2024). Enhancing financial inclusivity and accessibility of financial services through digital technologies. *ADALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 65-69. https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140142/papers/A_13.pdf

8. Desyatnyuk, O., & Ptashchenko, O. (2024). Transformations of financial support for sustainable development of rural territorial communities. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, 1(13), 362-371. <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/322> [in Ukrainian]
9. Desyatnyuk, O., & Ptashchenko, O. (2024). Risk management in the digital economy: Financial security and transformational changes. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, 2(14), 238-247. <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/338> [in Ukrainian]
10. Desyatnyuk, O., Krysovatty, A., & Ptashchenko, O. (2023). Development of business financial tools under digital inclusion. *Journal of Strategic Economic Research*, 6(17), 28-37. <https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2024/03/6-2023-3.pdf> [in Ukrainian]
11. Khoshnava, S., Rostami, R., Zin, R., Štreimikiene, D., Yousefpour, A., Mardani, A., & Alrasheedi, M. (2020). Contribution of green infrastructure to the implementation of a green economy in the context of sustainable development. *Sustainable Development*, 28(1), 320-342. <https://doi.org/10.1002/sd.2017>
12. Reznikova, N., Shlapak, A., & Ivashchenko, O. (2023). From industrial ecosystems to digital-economy ecosystems: New business and competition models amid the digitalization of international trade in goods and services. *Visnyk of Khmelnytskyi National University*, 316(2), 23-32. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-2-52> [in Ukrainian]
13. Reznikova, N., Rubtsova, M., & Ivashchenko, O. (2019). Prospects for the development of international marketing strategies under global convergence. *Efficient Economy*, 7. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7382> [in Ukrainian]
14. Reznikova, N., Bulatova, O., Shlapak, A., & Ivashchenko, O. (2023). Innovation as a driver of the digital transformation of the global economy in the era of technoglobalism: Impact of new business models on international trade in goods and services. *Investments: Practice and Experience*, 12, 5-12. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.5> [in Ukrainian]
15. Reznikova, N., Bulatova, O., Shlapak, A., & Ivashchenko, O. (2023). Digital-economy platformization or technoglobalism of digital platforms? Transformational potential of digitalized ecosystems for international business and trade. *Efficient Economy*, 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.6.1> [in Ukrainian]
16. Sinha, A., Sengupta, T., & Alvarado, R. (2020). Interplay between technological innovation and environmental quality: Formulating SDG policies for Next-11 economies. *Journal of Cleaner Production*, 242, 118549. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118549>
17. Krysovatty, A., & Sokhatskya, O. (Eds.). (2018). *The Fourth Industrial Revolution: Changing Directions of International Investment Flows*. PE Yu. V. Osadtsa.
18. Sony, M. (2018). Industry 4.0 and lean management: A proposed integration model and research propositions. <https://www.researchgate.net/publication/328611557>
19. Rubmann, M. (2015). *Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries*. Boston Consulting Group. https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries
20. Zhalilo, Ya., Shevchenko, O., & Romanova, V. (2019). *Decentralization of power: A medium-term agenda* [in Ukrainian]. National Institute for Strategic Studies.
21. Kyrylenko, O., & Kyrylenko, S. (2024). Inclusive development of territorial communities amid modern challenges. *Inclusive Economy*, 3(05), 39-46. https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.5-6 [in Ukrainian]
22. Kruglashov, A., & Bureha, V. (2021). Achievements and difficulties in implementing decentralization of power in Ukraine. *Aspects of Public Administration*, 9(2), 68-76. <https://doi.org/10.15421/152120> [in Ukrainian]
23. Lelechenko, A. (2011). Foreign experience in organizing local self-government: Implementation in Ukraine. *Public Administration: Improvement and Development*, 3. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266> [in Ukrainian]
24. Podzizei, O., & Korobchuk, T. (2023). Financial support for restoring the competitiveness of territorial communities in Ukraine. *Economy and Society*, 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-11> [in Ukrainian]
25. Ptashchenko, O. (2024). Features of financial support for rural territorial communities under sustainable development. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 334(5), 432-437. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-65> [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 05.03.25

Рецензовано 17.03.25

Опубліковано 31.03.2025 р.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.